

ผืนแผ่นดิน
ล้านนา เป็นแหล่ง
กำเนิด บรรดาเห็ด
หลายหลากพรรณ ทั้ง
เห็ดน้อย เห็ดใหญ่ มี
ให้คุณได้เก็บมาบริโภค
อย่างไรก็ตามเห็ดบาง

✓ ไม้โง้ง-ชื่อเห็ดป่าล้านนา

ชะงอกการสังเกตอากาศเพื่อเก็บเห็ดป่า

ชนิดเป็นพืชบางชนิดให้คุณค่าทางอาหารบางชนิดให้สรรพคุณทางยาสมุนไพร การออกไปเก็บเห็ดบางครั้งผู้คนที่มีความรู้สังเกตอากาศ ความร้อนอบอ้าว ความมีดครึ้มของคืนฟ้า แต่ละโอกาสจะแตกต่างกันไป ดังเช่น การออกเก็บเห็ดโง้งในป่า

บรรยากาศบ้านป่าแพะวันนี้คุณนึกคึกคักกว่าวันก่อนๆ บรรดาชาย หญิง ผู้ใหญ่ เด็ก ต่างพากันสะพายก๊วย (ตะกร้า) พากันเข้าป่า ระหว่างเดินทางผ่านบางบ้านหากมีคนอยู่พวกเขาจะเอ็น(คะ)โกน) บอกต่อๆกันไปว่า “เห็ดโง้งโง้งออก”

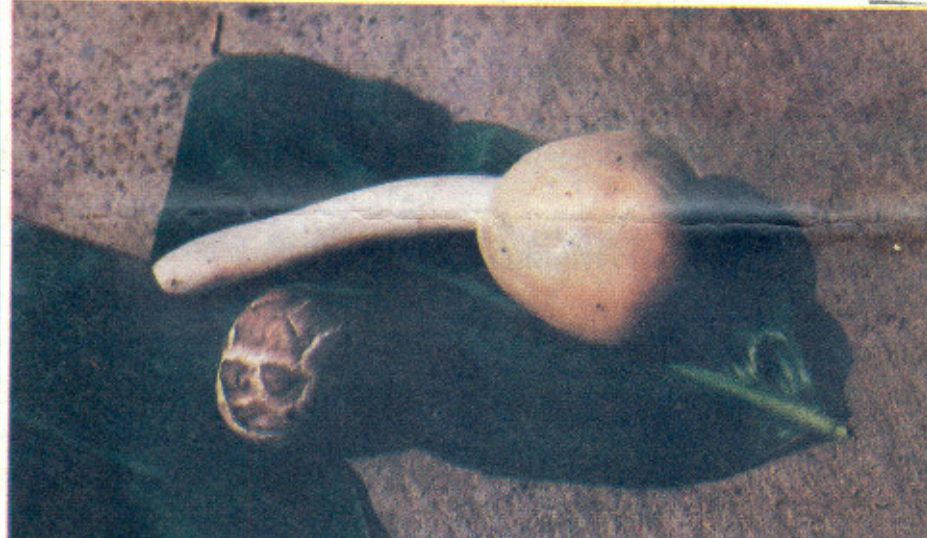
เพียงแคได้ยินคำว่าเห็ดโง้งโง้ง เท่านั้นเอง ประสพการณ์บอกพวกเขาว่าจะต้องรีบเข้าป่าเพื่อเก็บเห็ดโง้งโง้งงานที่ทำอยู่ต้องหยุดไว้ก่อน หากไม่แล้วเห็ดโง้งโง้งจะเหี่ยวเฉาเร็ว

พ่อบุญป็นให้ความรู้เกี่ยวกับเห็ดโง้งโง้งว่า “ผู้คนบ้านป่าจะใช้ความสังเกตการตกของฝนเมื่อตอนเช้าแล้วหยุดก่อนเที่ยง เมื่อฝนหยุดตกวันนี้จะส่องแสงจ้า เมาหยดน้ำค้างตามยอดหญ้า ใบไม้แห้งเร็วพลัน ประกอบกับจะมีอากาศอ้าวตามมาติดๆซึ่งบรรยากาศอย่างนี้จะพุดอธิบายอย่างไรก็คงเข้าใจยาก แต่จะให้ดีต้องเข้ามาอยู่ในสถานการณ์ และร่วมกันสังเกตด้วยจึงจะทำให้รู้จริง”

หลังจากฝนหยุดตก เปลี่ยนเป็นแสงแดดจ้า บรรดาเห็ดโง้งโง้งจะพากันขับเคลื่อนแหงยอดโพล่พื้นดินอย่างรวดเร็วแทบว่าจะเต็มผืนป่า ทำให้ผู้คนที่พบเห็นขนาดเห็ดโง้งโง้งเท่าไข่ห่าน ด้วยเหตุนี้เองคนจึงเรียกว่าเห็ดโง้งโง้งหรือบางท้องถิ่นที่เรียกว่า เห็ดไข่ห่าน

พ่อบุญป็นได้ให้ข้อสังเกตว่า “เห็ดโง้งโง้งแปลกตรงที่พวกมันพากันออกจากดินพร้อมๆกัน ผู้คนที่รีบเข้าป่าไปเก็บ หากปล่อยให้มันโตเต็มที่ก็จะเหี่ยวเร็ว และเก็บยากเพราะกลีบจะล่วน (ละ) ไปหมด การเก็บต้องรีบเก็บขณะที่เห็ดกำลังออกจี้ (ดอกตูม) จึงจะดี เมื่อเด็ดขึ้นมาแล้วมันจะหยุดเจริญเติบโตไม่บานต่อไป ดังนั้นหากผู้คนที่เห็ดโง้งโง้งออก แม้กระทั่งกลางคืน ดึกคืน ผู้คนก็จะพากันเข้าป่าไปเก็บเอามาจนได้”

หลังจากเก็บเห็ดโง้งโง้งมาแล้ว ผู้คนจะนำมาแช่น้ำล้างให้สะอาด ผึ่งพอสะเด็ดน้ำ เก็บใส่ถุงใบตองเพื่อนำไปขาย หรือบางคนจะนำไปนึ่งใส่เกลือเล็กน้อย นำไปจิ้มน้ำพริก ชูรสลิ้นอร่อยสะใจดีแท้ นอกจากจะนำไปขาย หรือหนึ่งเป็นอาหารจิ้มน้ำพริกแล้ว บางคนอาจนำไปแกง หรือปรุงเป็นอาหารร่วมกับผักอื่นๆทำให้มีอาหารรับประทาน จากผืนป่าที่บางคนหารับประทานได้ยาก

แม้ว่าเห็ดโง้งโง้งออกมามากมาย แต่ก็ไม่ออกตามป่าสูง ป่าดิบทั่วไป เท่าที่สังเกตจะออกตามป่าแพะป่าโปร่งแถวๆเชิงเขา ผู้คนบ้านป่าจึงเป็นผู้โชคดีมีเห็ดโง้งโง้งไว้กิน เป็นอาหารจากธรรมชาติสร้างไว้ให้ขณะเดียวกันธรรมชาติได้สร้างประสบการณ์ให้ผู้คนไว้เป็นความรู้สังเกตภูมิอากาศ สังเกตธรรมชาติเกิดการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมรอบตัว แล้วนำความรู้เหล่านั้นมาเป็นเครื่องมือหาเลี้ยงชีพ เกิดคุณภาพชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี.

แหล่งข้อมูล : สัมภาษณ์ พ่อบุญอายุ 77 ปี จำนวน 1 คน ภาพเห็ดโง้งโง้งป่าแพะปง ไหว อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่

☉ ดอกเห็ดโง้งโง้งที่ผู้คนที่เก็บมาจากป่านำมาทำอาหารโดยสังเกตภูมิอากาศก่อนออกไปเก็บมาปรุงอาหารหรือนำไปขาย.